

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului din [...] de instituire a unui program comunitar de sprijinire a activităților specifice în domeniul serviciilor financiare, al raportării financiare și al auditului

COM(2009) 14 final – 2009/0001 (COD)

(2009/C 228/13)

La 3 februarie 2009, în conformitate cu articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

„Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului din [...] de instituire a unui program comunitar de sprijinire a activităților specifice în domeniul serviciilor financiare, al raportării financiare și al auditului”

La 24 februarie 2009, Biroul Comitetului Economic și Social European a însărcinat Secțiunea pentru piața unică, producție și consum cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, în cadrul celei de-a 452-a sesiuni plenare, din 24 și 25 martie 2009 (ședința din 24 martie), Comitetul Economic și Social European l-a numit pe dl BURANI raportor general și a adoptat prezentul aviz cu 95 de voturi pentru, 3 voturi împotriva și 14 abțineri.

1. Rezumat și concluzii

1.1 Criza actuală reclamă o reexaminare a întregului ansamblu de norme care reglementează activitatea financiară; în domeniul **supravegherii**, raportul Grupului de Larosière oferă o serie de recomandări care constituie, totodată, o analiză riguroasă a deficiențelor normelor și comportamentelor încetățenite în trecut.

1.2 Prin propunerea supusă examinării, Comisia se încadrează în aceste recomandări și le anticipează întrucâtva: alocă fonduri comunitare și **subvenții** celor trei structuri care pun la dispoziția autorităților de supraveghere instrumente tehnice și juridice: EFRAG, IASCF și PIOB. Aceste subvenții sunt menite să asigure independența de influențe externe a organismelor respective. CESE este de acord, dar atrage atenția asupra faptului că aceste trei organisme au fost create de profesioniști pentru profesioniști, iar caracterul privat se păstrează și în condițiile în care standardele lor sunt incluse în legislația comunitară sau globală. **Separarea interesului public de activitatea desfășurată în contul profesiilor devine astfel anevoioasă.**

1.3 Sunt prevăzute și **contribuții financiare la acțiuni specifice ale comitetelor de supraveghetori**, organisme consultative și de sprijin înființate de Comisie, alcătuite din reprezentanți ai autorităților de supraveghere din statele membre. Acțiunile specifice constau în formarea profesională pentru personalul acestora și în gestionarea proiectelor de tehnologia informației. CESE își manifestă nedumerirea în această privință: dacă statele membre sunt beneficiarele formării și proiectelor, **pentru care motiv trebuie utilizate fonduri comunitare?**

2. Introducere

2.1 Criza financiară prin care trece în prezent lumea întreagă a provocat și încă mai provoacă daune a căror amploare încă nu poate fi evaluată pe deplin, dar care, cu siguranță, sunt deosebit de mari. Pe lângă consecințele grave în plan economic și social, criza a avut și un efect benefic: cel al impunerii unei **reexaminări serioase a standardelor** pe care s-au întemeiat până în prezent finanțele mondiale și a **certitudinilor** ce au atenuat percepția riscului care s-a insinuat în toate activitățile financiare.

2.2 O asemenea reexaminare presupune și o autocritică sinceră, din partea tuturor celor implicați în dezastru, a propriilor comportamente, evaluări și acțiuni: actorii din lumea finanțelor, legiuitorii, autoritățile de control, agențiile de rating, economiștii, fiecare având partea sa de răspundere. Cu toate acestea, nimănui nu i se poate atribui o răspundere individuală și totală: evenimentele din prezent și comportamentele din trecut fac dovada faptului că **la baza crizei a stat o serie de cauze simultane și de interdependențe.**

2.3 Printre nenumăratele cauze ale crizei, un efect deosebit l-au avut **carențele de supraveghere**: aparent, regulile erau bine gândite, dar s-au dovedit a fi inadecvate, nefiind în măsură să facă față și, cu atât mai puțin, să prevadă evenimentele binecunoscute în prezent; mai mult decât atât, în unele cazuri, chiar regulile au generat evenimentele respective. Examinarea acestor chestiuni și recomandările privind remedierea deficiențelor fac obiectul unui **Raport al Grupului de Larosière**. Potrivit acestor recomandări și anticipându-le, cu o promptitudine remarcabilă, Comisia a prezentat o propunere care urmărește instituirea unui program comunitar de sprijinire a activităților prin care sunt puse la punct instrumente în măsură să îmbunătățească eficiența supravegherii activităților financiare.

2.4 Programul prevede **acordarea de subvenții pentru cele trei structuri legale** care pun instrumente tehnice și juridice la dispoziția autorităților de supraveghere care se ocupă cu **supravegherea piețelor valorilor mobiliare, a activităților bancare și a asigurărilor și, respectiv, a pensiilor ocupaționale**. Cele trei structuri legale sunt: pentru **raportarea financiară**, Grupul consultativ european pentru raportări financiare (European Financial Reporting Advisory Group - **EFRAG**) și Fundația Comitetului pentru standarde internaționale de contabilitate (International Accounting Standards Committee Foundation - **IASCF**); pentru **auditul contabil**, Consiliul de supraveghere a interesului public (Public Interest Oversight Board - **PIOB**).

2.5 Sunt prevăzute, de asemenea, **contribuții financiare pentru acțiuni specifice ale comitetelor de supraveghetori**, organisme consultative independente fără personalitate juridică, instituite de Comisie în cele trei domenii sus-menționate și alcătuite din autorități de supraveghere naționale. Aceste organisme sunt foruri de dezbateră, reflecție și consiliere pentru Comisie și „contribuie la aplicarea omogenă și promptă a legislației comunitare în statele membre”. Cele trei comitete nu au personalitate juridică; ca să poată fi încheiate contracte cu terți, pentru fiecare dintre acestea a fost nevoie să fie înființate **structuri de sprijin** cu personalitate juridică în fiecare țară în care se află comitetele respective: Regatul Unit, pentru supravegherea bancară (**CEBS**), Franța, pentru valori mobiliare (**CESR**) și Germania, pentru asigurări și pensii (**CEIOPS**).

3. Observații și comentarii

3.1 Comitetul aprobă inițiativa Comisiei, care își propune să ofere instrumente din ce în ce mai performante pentru supravegherea sectorului financiar, în spiritul recomandărilor Grupului de Larosière; remarcă însă că nu s-a produs nicio schimbare în ceea ce privește misiunea și funcțiile celor trei structuri legale cărora le sunt destinate subvențiile și nici în comitetele cărora li se oferă contribuții financiare. Contribuțiile financiare servesc așadar la îmbunătățirea situației actuale: semn că structurile ca atare corespund exigențelor, dar și că se resimte nevoia îmbunătățirii sau intensificării serviciilor pe care le oferă.

3.2 Cele două organisme care își desfășoară activitatea în domeniul **raportării financiare**, IASCF și EFRAG, elaborează standarde internaționale de contabilitate de înaltă calitate, introduce parțial în legislația comunitară; în opinia Comisiei, acestea garantează că „investitorii, creditorii și alte părți implicate au acces la informații imediate, fiabile și pertinente privind situațiile financiare ale companiilor”. Aceste afirmații au fost dezmințite de fapte: înainte de a se trece la vreo reformă, trebuie stabilit dacă **standardele de contabilitate deficitare sau neajunsurile privind punerea în aplicare a normelor contabile au dus la faliment**.

3.2.1 În sectorul cel mai sensibil, în care s-au înregistrat cele mai mari lipsuri, cel al **piețelor valorilor mobiliare**, în care se aplică normele IASCF și EFRAG, Comisia pune explicit în evidență importanța crucială a independenței de „vreo influență necuvenită” a părților interesate și de „finanțarea nediversificată, voluntară a părților interesate”, acesta fiind unul din motivele acordării de subvenții. Problema aceasta a fost ridicată în trecut de Consiliul ECOFIN și de Parlamentul European, dar în prezent se ivește o altă întrebare: dat fiind că aceste organisme au nevoie de resurse pentru a-și duce la bun sfârșit delicata misiune, **este oare suficientă o „subvenție” pentru a le garanta independența?** CESE consideră că această chestiune merită o analiză amănunțită.

3.3 Aceleași observații sunt valabile și pentru sectorul **auditului contabil**, referitor la subvenția acordată PIOB, organism care veghează asupra procesului de adoptare a standardelor internaționale de audit (*International Standards for Auditing - ISA*) și asupra altor activități de interes public desfășurate de Federația Internațională a Contabililor (*International Federation of Accountants - IFAC*). Posibila introducere a standardelor ISA în dreptul comunitar (Directiva 2006/43/CE) explică interesul pentru **norme neutre** și prezența Comisiei, cu doi membri din zece, în cadrul organelor de conducere ale PIOB.

3.4 În încheierea capitolului „subvenții”, CESE consideră că trebuie să fie de acord cu Comisia în privința nevoii de a înzestra cu mijloace suficiente diversele organisme responsabile cu standardele internaționale, pentru a le garanta funcționalitatea și independența. Acest aspect a fost evocat în repetate rânduri, în mod mai mult sau mai puțin explicit, semn clar al unei probleme de fond: organismele respective au fost create de anumite profesii, pentru a le furniza acestora norme și standarde valabile; **caracterul lor rămâne privat** chiar în condițiile în care normele și standardele respective sunt introduse în legislația publică. În această situație, este greu de **deosebit**, în cadrul aceluiași organism, **interesul public de activitățile desfășurate în contul profesiilor** care dețin controlul acestuia din punct de vedere legal.

3.5 Contribuțiile financiare pentru **comitetele de supraveghetori** sunt destinate în special **formării profesionale a personalului** autorităților naționale și **gestionării proiectelor de tehnologia informației**. Aceste comitete sunt, cum s-a mai spus, organe consultative independente instituite de Comisie și alcătuite din autorități naționale. Formarea personalului (Recomandarea 19 a Grupului de Larosière) și gestionarea proiectelor reprezintă, fără îndoială, o misiune importantă care este, de altfel, în folosul statelor membre: **CESE nu înțelege de ce trebuie să fie finanțate aceste acțiuni din resurse comunitare, și nu de către statele membre înseși**.

3.6 În încheierea propunerii sale, Comisia consideră că trebuie să introducă un criteriu de flexibilitate pentru stabilirea destinatarilor subvențiilor: o analiză mai amănunțită a modalităților de combatere a crizei ar putea releva nevoia înființării altor organisme sau a atribuirii de sarcini noi organismelor existente, după cum, la fel de bine, ar putea fi necesară înlocuirea unui beneficiar deja desemnat cu un altul. CESE nu are nicio obiecție de făcut, dar atrage atenția asupra necesității **de a se evita creșterea exagerată a numărului de organisme** cuprinse în program: este de preferat ca funcțiile celor existente să fie extinse.

Bruxelles, 24 martie 2009

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI
